

Na eind vorig jaar besloten te hebben tot een herziening van de suikermarktordening, hakte de Europese landbouwministers vorige week nog een harde knoop door. De prijsverlaging van 25 procent, die voor 60 procent wordt gecompenseerd, wordt dit jaar gevolgd door een korting op het quotum van 15,4 procent. Bietenvoorman Aike Maarsingh over de turbulentie in de suikersector. „Er zijn heel veel onzekerheden.”

Turbulente bietenteelt

Door: Eric de Lijster
Fotografie: Twan Wiermans, archief Agrio

Met zijn medewerker Jan zat Aike Maarsingh, voorman van LTO Akkerbouw en de Nederlandse Bietenfederatie, vorige week aan de keukentafel in Stadskanaal. Jan wilde het nu weten: op hoeveel hectare suikerbieten moest hij rekenen in het bouwplan. Voor de voorjaarsbesteding is het noodzakelijk de juiste arealen op een rijtje te hebben. Na een kort conclaaf hakt Maarsingh de knoop door: hij krimpt het areaal suikerbieten met tien procent in. Het bouwplan wordt verder ingevuld met zomergranen.

Dit percentage is lager dan de quotumkorting van 15,4 procent die door de lidstaten van de Europese Unie (EU) vrijwel zeker is afgesproken. Hiermee krimpt het Nederlandse suikerquotum voor de komende campagne van 874.650 ton tot 732.224 ton. „Maar 15,4 procent is heel fors”, aldus Maarsingh. „Bovendien heeft iedereen tien procent in het hoofd zitten, omdat dat percentage al veel langer de ronde doet. Die houd ik dan ook aan. Daarbij kan niemand mij een garantie geven dat het weer zo'n goed bietenjaar wordt als vorig jaar.”

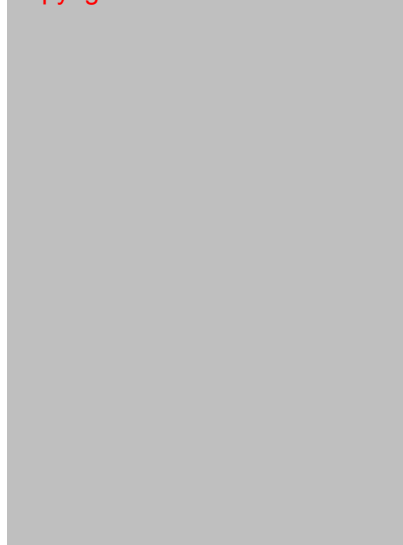
De korting is weer een extra hoofdstuk in een turbulente periode voor de Nederlandse suikersector. Sinds voormalige eurocommissaris Franz Fischler in 2004 aankondigde dat de Europese suikermarktordening op de schop moet, is het niet meer rustig geweest. Ondanks fel verzet verzet, gingen de Europese landbouwministers eind vorig jaar akkoord met een pakket aan maatregelen, waarbij het zwaartepunt lag op het stapsgewijs verlagen van de Europese minimumprijs.

Tussen de oren

Begin dit jaar kwam daar nog de discussie bij over de eenmalige korting op het quotum, nodig om een overschot van een kleine drie miljoen ton suiker op de Europese interne markt weg te werken. Maarsingh is zelf een voorstander van de zogeheten preventieve korting. Door direct een bittere pil te slikken, is de suikermarkt volgens hem in de jaren na de komende campagne veel beter in evenwicht. „Je begint met een schone lei in de jaren waar telers en verwerkers hard moeten strijden voor het behoud van de bietenteelt.”

De akkerbouwvoorman verwacht dat alle telers hun areaal beperken na de aftrek op de toewijzing. „Dat zat al eenmaal goed tussen de oren.” Het Nederlandse areaal suikerbieten krimpt hierdoor in tot ruim 80.000 hectare. Hij beseft dat de boodschap wel laat komt. Bij gematigde temperaturen zullen de zaaimachines alras op het land te vinden zijn. Maar de Brusselse be-

Copyright foto

sluitvorming laat zich eenmaal moeilijk leiden door de praktijk van alledag. „Maar gelukkig is het nog niet te laat. De dozen met zaad kunnen nog worden teruggestuurd.”

Maarsingh had het deze en vorige week nog razend druk om de Brusselse besluitvorming in goede banen te leiden. Een heet hangijzer was onder meer de functie van de suiker die dit jaar boven het (gekorte) quotum wordt geproduceerd. Volgens het voorstel van de Europese Commissie moet de overtollige suiker als quotumsuiker worden doorgeschoven naar het volgend jaar. De sector moet dan ook de bewaarkosten van deze suiker voor zijn rekening nemen. Dit kan dus in 2007, bij een grote Nederlandse overproductie, wederom een fors lagere toewijzing betekenen. Maarsingh wil hier echter niet aan. „Wij moeten de mogelijkheid houden de overtollige suiker aan de chemische industrie of voor de productie van bio-ethanol te verkopen. Stel dat het overschot op de markt eerder is weggewerkt. Dan moeten wij door Europese regels suiker buiten de EU importeren om de industrie te voorzien. Dat is de wereld op zijn kop.” Het besluit over dit voorstel zou donderdag, na het afsluiten van dit blad, zijn genomen.

Wereldmarkt voor suiker

Cosun en CSM Suiker hebben voor hun telers een soort rekening courantsysteem opgezet. Hiermee kunnen telers ook een deel van hun suiker boven het quotum doorschuiven naar het

volgende jaar. Maarsingh raadt telers echter aan goed te kijken wat de markt voor C-suiker doet. Deze is sinds enige maanden fors in de lift. Een veel hogere prijs voor de C-bieten van de afgelopen campagne, rond de 16 euro per netto ton bieten, is daar een voorbeeld van. „De komende drie jaar zal de Europese prijs voortdurend dalen. Bij een gunstige wereldmarktprijs heeft het dan geen zin om suiker door te schuiven. Beter is dan de overtollige suiker op de interne markt te verkopen aan de industrie of bio-ethanolproductie.”

Dat het huidige overschot op de Europese markt snel kan worden weggepoetst, is volgens Maarsingh niet alleen theorie. Veel hangt onder meer ook af van de snelheid waarmee de Europese Unie quotum opkoopt in landen waar de bietenteelt minder rendabel is. In het eerste jaar moet de Nederlandse suikersector via een zogeheten herstructureringsheffing daar al 110 miljoen euro aan bijdragen. „Het ergste is dat wij deze heffing dit jaar ook moeten betalen over de 15,4 procent korting op het quotum. Dat betekent betalen over iets wat je niet verdient. Dat kost Nederland in dit jaar circa 16,6 miljoen euro, ofwel 3,50 euro per ton daadwerkelijk geproduceerde bieten. Dit vind ik echt schandalig!”

Adequaat opkoopbeleid

Voor dergelijke forse bedragen, verwacht Maarsingh wel een adequaat opkoopbeleid. Hij rekent erop dat vooral landen rond de Middellandse Zee quotum in Brussel aanbieden. Hierdoor kan de Europese productie betrekkelijk snel dalen. „Maar hoe de opkoop gaat lopen, is nog maar de vraag. Er zijn nog veel heel onzekerheden”, aldus Maarsingh.

Met de lagere minimumprijs, de eenmalige quotumkorting, de heffing en het eventueel doorschuiven van overtollige suiker dreigt het campagnejaar 2006 financieel een mager bietenjaar te worden, beseft Maarsingh. De ruwe calculaties dat er duizenden euro per hectare van het saldo afgaat, noemt hij reëel. De akkerbouwvoorman wijst echter op alle initiatieven die telers ondernemen, zoals studieclubs, om te proberen de bietenteelt nog efficiënter te maken. Ook komt er, als het aan de bietenfederatie ligt, komend najaar een Nationale quotumbuurs waar telers bietenquotum kunnen aan- en verkopen. „Met een volledige transparantie in de prijs.”

En helemaal pessimistisch is Maarsingh echter niet. Hij wijst op de aantrekkende wereldmarkt voor suiker en trekt een parallel met de zuivelsector. „Het mooiste zat zijn als wij het overschot op de markt snel kwijtrafen, waardoor een prijsdaling beperkt blijft. In combinatie met de Europese compensatie kan het saldo, net als ook de melkveehouderij heeft ervaren, wel eens aardig op peil blijven.”